Лише ми знаємо, куди звернути

Не кожну близькість потрібно позначати на мапі

Laura Bellini

Лише ми знаємо, куди звернути

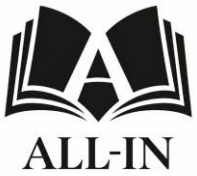
Не кожну близькість потрібно позначати на мапі

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384904046

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Лінія, яку я не хотіла пересувати 12
Розділ 2 - Місця, до яких ми повертаємося..... 24
Розділ 3 - Там, де закінчується впевненість..... 40
Розділ 4 - Година без мапи 52
Розділ 5 - Право на власний крок..... 67
Розділ 6 - Відстань одного подиху..... 78
Розділ 7 - Те, чого не видно на мапі..... 94
Розділ 8 - Люди, які залишаються 105
Розділ 9 - Ціна правильного напрямку..... 118
Розділ 10 - Залишся, коли згасне світло..... 131
Розділ 11 - Ранок без визначеного маршруту.....142
Розділ 12 - Місце, яке належить іншим 154
Розділ 13 - Межа відповідальності.....167
Розділ 14 - Правда, на яку потрібно заслужити..... 177
Розділ 15 - Обіцянка, дана комусь іншому 188
Розділ 16 - Дороги, які мусять розійтися 201
Розділ 17 - Власною дорогою.....213
Розділ 18 - Місце за спільним столом 224
Розділ 19 - Те, що ми насправді залишаємо на мапі..... 235
Розділ 20 - Лише ми знаємо, куди звернути 247

INTRO

Уперше я заблукала на маршруті, який сама накреслила, у четвер о дев'ятій сімнадцять ранку.

Це була не та обставина, яку я збиралася згадувати у звіті для видавництва.

Я стояла на роздоріжжі лісових доріг у Сондецьких Бескидах, тримаючи в одній руці телефон, а в другій — паперову мапу, і намагалася переконати себе, що проблема полягає в застарілих супутникових даних. Переді мною здіймався схил, порослий буками. Ліворуч стежка плавно спускалася між деревами, праворуч зникала за поворотом, якого, згідно з моїм проєктом, узагалі не мало тут бути.

Обидві стежки виглядали протоптаними. Жодна не мала позначок.

— Фантастично, — пробурмотіла я.

Туман низько висів над долиною. У вологому повітрі відчувався запах землі, мокрого листя й диму з віддалених будинків. Було холодніше, ніж обіцяв прогноз, а мій вовняний светр, куплений переважно через колір, виявився кепським захистом від листопадового холоду.

На екрані телефона блимала синя цятка. За даними застосунку, я перебувала за кілька метрів від запланованого маршруту. За тим, що бачила на власні очі, я стояла саме там, де й мала бути.

Мені був тридцять один рік, я мала вісім років досвіду зі створення туристичних мап і професійну неприязнь до людей, які стверджували, що достатньо просто йти вперед.

На жаль, саме зараз у мене закінчилися кращі ідеї.

Я обрала праве відгалуження.

За кільканадцять кроків я побачила людину, яка стояла біля дерев'яного стовпчика. Чоловік був у темній куртці, товстому сірому светрі та забруднених багнюкою трекінгових черевиках. Високий, із коротким темним волоссям і обличчям, на якому кількаденна щетина виглядала радше свідомим вибором, ніж недбалістю.

Він розглядав мою мапу з відстані кількох метрів.

— Цією дорогою ви не дійдете, — сказав він.

Він навіть не запитав, куди я прямую. Це відразу мене роздратувало.

— А звідки ви знаєте, куди я збираюся дійти?

— Бо ця дорога закінчується.

Я поглянула за його спину.

— На моїй мапі вона веде далі.

— Тоді у вашої мапи амбітніші плани, ніж у дороги.

Мені слід було проігнорувати цей коментар. Натомість я склала аркуш і підійшла ближче.

— Дорогу перекрили?

— Ні. Просто вона веде не туди, куди ви думаєте.

Він говорив спокійно, без поблажливості. Його голос був низьким, трохи хриплуватим, наче вранці він випив надто гарячої кави або більшу частину життя розмовляв просто неба.

— Я картографка, — повідомила я.

Кутик його рота ледь помітно піднявся.

— Це багато що пояснює.

— Що саме?

— Чому ви більше довіряєте лінії, ніж власним черевикам.

У мене вже була готова відповідь, але я стрималася в останню мить. Чоловік не дивився на мене зверхньо. Він радше скидався на людину, якій було щиро цікаво, що я зроблю далі.

І це непокоїло значно більше.

— Кая Соболь, — представилася я, простягнувши руку. — Готую новий прогулянковий маршрут для путівника Сондецькими Бескидами.

Він потиснув мою долоню. Його пальці були прохолодними, шкіра — шорсткою від роботи надворі. Рукостискання було впевненим, але він не намагався затримати мою руку довше, ніж вимагало привітання.

— Щепан Рой. Гірський провідник.

Прізвище я впізнала миттєво.

У списку регіональних співробітників, який надіслало мені видавництво, значився саме Щепан Рой. Людина, відповідальна за польові консультації, оцінювання безпеки та контакти з місцевими жителями. Ми мали зустрітися наступного дня в Північній-Здруй.

— Ви мали бути завтра.

— А ви мали почати із західної ділянки.

Я підозріло поглянула на нього.

— Звідки ви знаєте?

— Мені надіслали графік.

— Графік орієнтовний.

— Я помітив.

У його погляді я вловила веселощі, але також щось складніше для визначення. Уважність. Наче замість того, щоб шукати спосіб перемогти в розмові, він намагався зрозуміти, чому мені так важливо настояти на своєму.

Це було незручно, бо я сама знала відповідь.

Після двох років роботи над чужими проєктами я нарешті отримала можливість підписати власний путівник. Не як субпідрядниця, не як людина, яка виправляє помилки за кимось важливішим. Моє прізвище мало з'явитися на титульній сторінці, а спроєктований мною маршрут — стати одним із найважливіших елементів видання.

Я не хотіла починати цю співпрацю з визнання, що не можу знайти правильної стежки.

Щепан подивився в бік роздоріжжя.

— Що ви хочете показати людям?

— Нескладний, доступний маршрут. Із краєвидами, кількома місцями для відпочинку та можливістю пройти колом, не повертаючись тією самою дорогою.

— Звучить розумно.

— Дякую.

— Доки ви не прокладете його через чиєсь подвір'я.

Я завмерла.

— Я перевірила проходження маршруту за доступними матеріалами.

— Знаю. Тому й пропоную перевірити його ще й тут.

Він повернувся і вказав на вузьку стежку між буками. Раніше я її не помітила. Це була ледь видима смуга втоптаної землі, частково прихована опалим листям.

— Коротший шлях? — запитала я.

— Радше інший спосіб дістатися відповіді.

Я не рушила одразу.

— Вам подобається говорити загадками?

— Лише коли хтось приходить із готовою відповіддю.

Я мала відчувати винятково роздратування. Натомість уперше за цей ранок мені справді захотілося усміхнутися.

Я дістала телефон, щоб перевірити напрямок стежки, але Щепан підняв руку.

— Цю ділянку поки що прошу не записувати.

— Чому?

Якусь мить він розглядав дерева.

— Бо не все, що можна знайти, варто одразу вносити до путівника.

Мені не сподобалися ці слова. Особливо з уст людини, яка мала допомагати мені створювати мапу.

— Моє завдання — показувати людям місця, які варто відвідати.

— А моє — подбати, щоб після їхніх відвідин ці місця й надалі залишалися вартими уваги.

На мить ми мовчки подивилися одне на одного.

Я вже знала, що він не буде легким співробітником. Він не належав до людей, які підписують усе заради спокою. Гірше того, він мав той особливий різновид незворушності, що міг перетворити звичайний обмін репліками на виклик.

Я сховала телефон у кишеню.

— Я можу побачити, куди веде ця стежка, не обіцяючи, що не внесу її на мапу?

Щепан подивився на мене інакше. Уважніше, уже без колишньої усмішки.

— Так, — відповів він. — Це чесно.

Ми рушили між деревами.

Стежка виявилася вужчою, ніж я очікувала. Гілки буків утворювали над нами склепіння, а туман просочувався між стовбурами, мов розлите молоко. Щепан ішов попереду, але коли схил став крутішим, сповільнився, дозволяючи мені самій обирати темп.

Він не пропонував допомоги, якої я не потребувала. Не коментував моїх черевиків чи рішень. Лише біля слизького кореня зупинився і вказав на безпечніший прохід.

— Ліворуч твердіший ґрунт.

— Бачу.

— Знаю.

Я мимоволі усміхнулася.

За кілька хвилин ліс порідшав. Перед нами відкрилася невелика галявина, захищена від вітру. На ній стояла стара дерев'яна лавка, а за нею долина спускалася до будинків, чиї дахи ледь визирали з туману.

Тут не було інформаційного щита, смітника чи широкої протоптаної доріжки. Проте хтось доглядав за лавкою. Дошки виглядали нещодавно заміненими, а поруч під невеликим навісом лежала акуратно складена купа дров.

На одній зі спинок хтось вирізьбив маленьке серце й дві літери.

Щепан зупинився на краю галявини.

— Як тут гарно, — тихо сказала я.

Він відповів не відразу.

— Саме так.

Я дістала фотоапарат. Світло було ідеальним, м'яким і сріблястим, а це місце мало все, чого я шукала: спокій, краєвид і відчуття, ніби відкрила щось виняткове.

У видошукачі я побачила Щепана.

Він стояв за кілька кроків, засунувши руки в кишені куртки. Дивився на галявину з ніжністю, яку навіть не намагався приховати. Раптом він перестав бути просто вродливим, упертим провідником. Я побачила людину, для якої цей клаптик землі означав щось особисте.

Я опустила фотоапарат, так і не зробивши знімка.

— Щепане?

Він повернув голову.

— Так?

— Чому ви насправді не хочете, щоб я позначила це місце на мапі?

Він подивився на лавку, потім на мене. У його мовчанні було більше обережності, ніж у всій нашій попередній розмові.

— Бо іноді мапа не показує найважливішого.

Я підійшла ближче, аж поки між нами залишився лише один крок. Запах мокрої вовни змішувався з прохолодним повітрям. Він не відступив, але дозволив мені самій вирішити, наскільки близько я хочу стояти.

— А якщо я зможу накреслити те, чого ви ще не бачите? — запитала я.

Якусь мить він дивився мені просто у вічі.

— Тоді мені доведеться навчитися вам довіряти.

Я не знала, чому ці слова прозвучали інтимніше за комплімент. Знала лише, що вперше за довгий час чиясь думка почала важити для мене більше, ніж мала б після менш ніж години знайомства.

Щепан відвів погляд до долини, залишаючи мені простір для роздумів.

А я подивилася на стежку, якої ще не було на мапі, і подумала, що досі можу обрати власний напрямок.

Тільки чи справді я хотіла повертатися сама?

Розділ 1 - Лінія, яку я не хотіла пересувати

Коли ми спустилися з галявини, Щепан не намагався переконати мене, що я повинна прибрати її з проєкту. Це дратувало чи не більше, ніж його попередні зауваження. Я очікувала аргументів, застережень і чергової порції горянської мудрості про людей, які приїжджають із міста й думають, що знають усе. Натомість він вів мене лісом, показував слизьке коріння й відповідав на запитання щодо нахилу місцевості. Поводився як професіонал, якому доручили конкретне завдання. Лише коли я крадькома поглянула на нього, помітила напруження в лінії його щелепи.

Я вирішила не повертатися до цієї теми, доки ми не зберемо більше даних.

Мого рішення вистачило на одинадцять хвилин.

— Ти ж розумієш, що я не можу залишити в путівнику білу пляму лише тому, що комусь подобається певне місце? — запитала я, перестрибуючи невеликий струмок.

Щепан зупинився на протилежному березі.

— Я не просив тебе залишати білу пляму.

— Ти попросив мене нічого не позначати.

— Поки що.

— Досить зручне формулювання.

Він простягнув руку, вказуючи на камінь, на який я могла безпечно поставити ногу. Я скористалася підказкою, але не допомогою. Він прийняв це без коментарів.

— Кає, я ще не знаю всього твого проєкту. А ти не знаєш усієї місцевості. Може, спочатку перевіримо, з чим маємо справу?

Те, як він вимовив моє ім'я, трохи пом'якшило зміст слів. Це не звучало ні як наказ, ні як поблажливе повчання. Радше як запрошення до розмови, у якій кожен із нас мав право не погоджуватися з іншим.

— Гаразд, — відповіла я. — Але хочу знати, які саме в тебе застереження, перш ніж вноситиму зміни.

— Справедливо.

— Ти вживаєш це слово, коли не можеш знайти кращої відповіді?

— Я вживаю його, коли хтось ставить розумну умову.

— Тобто не надто часто?

Він усміхнувся.

— Сьогодні вже вдруге.

Наступні пів години ми йшли ділянкою, яка в моєму проєкті значилася як легкий сімейний маршрут. Насправді там були два круті підйоми, один розмитий спуск і відрізок, де після дощу вода стікала просто посеред стежки. Я фотографувала, записувала координати й занотовувала зауваження. Щепан не заглядав мені через плече. Коли хотів щось показати, чекав, поки я закінчу.

Це терпіння починало мене вражати.

Біля старого водопропуску ми затрималися довше. Вода підмила каміння, а тимчасовий дерев'яний місток виглядав витвором людини, у якої було більше оптимізму, ніж відповідних матеріалів.

— Місцеві справді тут ходять? — запитала я.

— Ходять. Але знають, чого очікувати.

— Турист не знатиме.

— Саме так.

Я присіла й оглянула конструкцію збоку. Одна з дощок відходила від поперечної балки, а опора на протилежному березі просіла на кілька сантиметрів.

— Цю ділянку я не затверджу, — заявила я.

Щепан кивнув.

— Погоджуюся.

Я недовірливо подивилася на нього.

— Ось так просто?

— Мені заперечити заради рівноваги?

— Це було б послідовно.

Він засміявся. Сміх був негучний, але його обличчя раптом стало молодшим, невимушенішим. Я помітила дрібну зморшку біля лівого ока й несподівано захотіла перевірити, як часто вона з’являється.

Я швидко повернулася до нотаток.

— Можемо прокласти маршрут вище, через хребет, — сказала я. — Він подовжиться приблизно на шістсот метрів, але нахил буде пологішим.

— За умови, що ти не поведеш людей через приватну луку.

— Там є прохід.

— На старих мапах.

Я зітхнула.

— Починаю підозрювати, що весь Сондецький Бескид існує виключно для того, щоб виставити мене на посміховисько.

— Не весь. Деякі його частини мають інші заняття.

Я простягнула йому планшет із відкритою мапою.

— Тоді покажи, де можна пройти.

Якусь мить він вивчав екран. Я стояла поруч, досить близько, щоб побачити краплі вологи на його рукаві й невеликий шрам, що проходив через суглоб правого великого пальця. Від нього пахло лісом, кавою й чимось теплим, можливо, кедровим милом. Я замислилася, чи завжди так уважно придивлялася до своїх колег.

Ні. Однозначно ні.

Щепан указав на вузьку смугу землі.

— Ось тут. Стара господарська дорога. Вона досі відкрита для загального користування, хоча на початку заросла.

— Ти впевнений?

— Перевіримо її проходження й статус земельної ділянки. Не хочу, щоб ми ухвалювали рішення лише на підставі моєї пам'яті.

Ці слова прозвучали переконливіше за будь-які заяви про професійну компетентність.

Я позначила робочий варіант.

— Отже, визнаєш, що технології іноді бувають корисними.

— Я ніколи не стверджував протилежного.

— Просто маєш особистий конфлікт із моїм планшетом.

— Із твоїм планшетом — ні. А от із твоєю впевненістю, що він завжди має рацію, трохи.

Я закрила чохол.

— Завдяки моїй упевненості я заробляю на життя.

Щепан посерйознішав.

— Тоді розумію, чому ти так завзято її захищаєш.

Я не відповіла. Не тому, що мені забракло аргументів. Радше тому, що його зауваження влучило саме туди, куди я не збиралася нікого впускати.

Колись керівник сказав мені, що я чудово виправляю чужі ідеї, але мені бракує сміливості захищати власні. Через шість місяців я пішла з тієї компанії. Відтоді кожен проєкт сприймала як доказ того, що він помилявся.

Щепан не міг про це знати. І все ж його погляд викликав у мене бажання пояснити більше, ніж годилося б у перший день знайомства.

До автомобілів ми повернулися після обіду. Туман розвіявся, відкривши схили, вкриті барвами пізньої осені. Ноги приємно втомилися, але в голові вже складався перелік виправлень. Перед від'їздом я хотіла ще раз переглянути весь маршрут і визначити, які ділянки потребували додаткової перевірки.

Щепан розгорнув паперову мапу на капоті свого позашляховика. Притиснув її кути двома камінцями й термосом, а потім показав пальцем на центральну частину запланованого кільцевого маршруту.

— Ось тут у нас проблема.

— Знаю. Водопропуск.

— Не тільки.

Він указав на територію, яка охоплювала й галявину.

— Якщо прокладемо тут маркований маршрут, рух людей зміниться на всьому схилі.

— Ми говоримо про прогулянкову стежку, а не про автомагістраль.

— Я розумію різницю.

— То в чому річ?

— Я хотів би, щоб перед затвердженням маршруту ми поговорили з людьми, які там живуть.

Я сперлася долонями на капот.

— Громадські консультації не входять до мого замовлення.

— А контакти з місцевими жителями входять до мого.

— Це не означає, що кожен власник будинку може вирішувати, що потрапить до путівника.

— Я не пропоную голосувати за твою мапу.

— А що пропонуєш?

— Щоб ти не публікувала точне проходження цього варіанта, доки ми не з'ясуємо, кого зачепить збільшення потоку відвідувачів.

Я відчула знайомий внутрішній опір. Видавництво очікувало від мене конкретного результату, графік був напруженим, а мій гонорар частково залежав від своєчасного передання матеріалів. Я не могла дозволити, щоб проєкт перетворився на нескінченну низку розмов.

— У мене чотири тижні, щоб завершити польові роботи, — сказала я. — Я не чекатиму місяцями на невизначену згоду.

— Я не прошу місяців.

— А якщо мешканці скажуть «ні»?

Щепан якусь мить мовчав.

— Тоді нам доведеться подумати, чи існує рішення, яке не перекладе всю ціну нашої роботи на них.

— Нашої?

— Ми обоє підпишемо польову документацію.

Я подивилася на нього гостріше.

— Це не означає, що ти маєш право заблокувати мій проєкт.

— Не маю. Але можу відмовитися підтверджувати безпечність маршруту та його відповідність реальним умовам, якщо не матиму для цього підстав.

Він сказав це спокійно. Без погрози, не підвищуючи голосу. Саме тому я сприйняла його слова серйозно.

— Ти ставиш мені ультиматум?

— Я ставлю умову для власного підпису.

Кілька секунд я чула лише шум автомобіля, що проїжджав дорогою нижче від стоянки.

— Ти знаєш, що я можу попросити видавництво призначити іншого консультанта?

— Так.

— І тебе це не турбує?

Він уважно подивився на мене.

— Більше мене турбує те, що тоді між нами не відбулося б цієї розмови.

Я відвернула голову, вдаючи, ніби зацікавилася мапою. Він мав просто непристойну здатність відповідати так, що

людині вже не хотілося продовжувати суперечку, хоча переконаною вона себе аж ніяк не почувала.

Я дістала телефон і зателефонувала Магді, редакторці, яка керувала проєктом.

Вона відповіла після третього гудка.

— Кає? Як справи на місцевості?

— Цікавіше, ніж ми припускали. Я маю пропозицію змінити одну ділянку й потребую підтвердження, наскільки можемо посунути термін остаточного затвердження маршруту.

— Велика зміна?

— Потенційно суттєва. Не хочу затверджувати те, чого ми ще не перевірили.

Магда зітхнула.

— Верстка починається за п’ять тижнів. Якщо отримаю остаточний маршрут протягом трьох, встигнемо. Але не пізніше.

— Зрозуміла.

Я завершила розмову й подивилася на Щепана.

— Три тижні. Стільки маємо на перевірку й розмови. Жодних нескінченних консультацій.

— Для початку вистачить.

— І жодного приховування інформації від мене.

Його обличчя на мить застигло.

— Домовилися.

— Щепане, я серйозно.

— Я теж.

Я простягнула руку над мапою.

— Тоді співпрацюємо. Але рішення щодо змісту путівника залишаються за мною. Ти оцінюєш місцевість, безпеку й представляєш позицію мешканців. Якщо не дійдемо згоди, зафіксуємо розбіжності.

Він потиснув мою долоню.

— А якщо виявиться, що ти маєш рацію?

— Тобі доведеться це визнати.

— Звучить болісно.

— Звикнеш.

Він не відпустив мою руку відразу, хоча й не намагався її затримати. Це я на якусь частку секунди забарилася, перш ніж забрати пальці. Він помітив, я майже впевнена, але мав достатньо такту, щоб нічого не коментувати.

Нарешті я відвела руку й почала складати мапу.

— Завтра о дев'ятій? — запитала я.

— О дев'ятій. Біля мосту в Ритрі. Покажу тобі варіант, якого немає у твоїх матеріалах.

— Ще одну таємничу стежку?

— Цього разу таку, яку я сам хотів би бачити в путівнику.

Це мене здивувало.

— Отже, ти не противник туризму?

— Ніколи ним не був.

— У тебе дуже складний спосіб демонструвати підтримку.

— А в тебе дуже простий спосіб припускати, що хтось налаштований проти тебе.

Я відкрила рота, але не знайшла відповіді, яка не прозвучала б по-дитячому.

Щепан прибрав камінці з мапи й акуратно її згорнув.

— Я хочу, щоб цей путівник був хорошим, Кає. Справді. Не тому, що моє прізвище буде в документації. Просто люди користуватимуться тим, що ми підготуємо.

У його голосі не було професійної ввічливості. Він говорив як людина, яка вже бачила наслідки чужих, на перший погляд незначних рішень.

— Для мене це теж важливо, — тихіше відповіла я.

— Знаю.

— Не знаєш.

Він завагався.

— Ти маєш рацію. Поки що ні.

Це одне слово принесло мені несподіване полегшення. Він не вдавав, що знає мої мотиви. Не намагався двома реченнями розв'язати проблеми, про які я йому навіть не розповідала.

Увечері я розклала матеріали на столі в орендованій квартирі в Північній-Здруй. За вікном падав дощ, а на підвіконні стояла чашка чаю, який давно встиг охолонути. На моніторі були відкриті три варіанти проходження маршруту. Кожен розв'язував одну проблему, створюючи наступну.

Я працювала майже дві години, перш ніж помітила, що постійно повертаюся до ділянки з галявиною.

У мене не було її фотографії.

Я пригадала мить, коли опустила фотоапарат. Тоді це було спонтанне рішення, спричинене чимось у виразі

обличчя Щепана. Тепер я замислювалася, чи не припустилася професійної помилки. Фотодокументація мала бути повною незалежно від особистих почуттів.

Я відкрила файл з ортофотопланом. Поблизу галявини виднілися невеликі будівлі, до яких вела вузька дорога. На старішому картографічному шарі їхнє оточення виглядало інакше. Я позначила відмінності, але не могла визначити, які з них мали значення.

Телефон завібрував.

Невідомий номер.

«Завтра на хребті може бути слизько. Візьми кращі рукавички, ніж сьогодні. Щепан».

Я двічі прочитала повідомлення.

«Мої рукавички були цілком відповідні».

Відповідь надійшла майже одразу.

«Для тримання телефона. Не для того, щоб хапатися за мокрі поручні».

Я усміхнулася до екрана.

«Ти завжди оцінюєш спорядження своїх колег?»

«Лише тих, хто намагається домовитися із силою тяжіння».

Я зручніше вмостилася на стільці.

«Побачимося о дев’ятій».

Якусь мить три крапки показували, що він пише відповідь. Потім зникли. Нарешті з’явилися слова:

«До завтра, Кає. І не працюй до півночі».

Я поглянула на годинник. Була двадцять третя сорок вісім.

Він не міг знати, як минав мій вечір. Найімовірніше, просто здогадався. Попри це я відчула, що мене помітили так, як не могли забезпечити ані професійні похвали, ані чергові підписані контракти.

Я закрила ноутбук, але перед сном ще раз повернулася до паперової мапи.

Посеред неї проходила червона лінія, яку я креслила багато тижнів. Я знала кожен поворот і кожне заплановане місце відпочинку. Пишалася нею.

Тепер, після одного дня на місцевості, мусила визнати, що не всі відповіді містилися там, де я їх розмістила.

Проте найбільше мене непокоїло дещо інше.

Я не знала, чого хотіла більше: захистити власний проєкт чи завтра знову побачити чоловіка, який так успішно підважував мою впевненість.

Розділ 2 - Місця, до яких ми повертаємося

Наступного ранку я приїхала до Ритра за чверть години до домовленого часу. У мене були нові рукавички, термос із кавою й твердий намір цілий день поводитися як розсудлива професіоналка.

Останнє виявилося найскладнішим.

Щепан уже чекав біля мосту. Стояв, спершись на автомобіль, і розмовляв телефоном, стримано жестикулюючи вільною рукою. Коли побачив мене, кивнув, але не перервав розмови. Лише за мить я почула його останнє речення.

— Приїду після обіду. Якщо потрібно буде щось перенести, зроблю це до сутінків.

Він сховав телефон і підійшов до мене.

— Доброго ранку, пані картографко.

— Доброго ранку, пане провіднику.

Він поглянув на мої рукавички.

— Бачу прогрес.

— Я купила їх із власної волі.

— Звичайно.

— І не очікую коментарів.

— Тоді утримаюся від похвали.

Він був у чудовому настрої. Я заздрила його невимушеності, бо сама проспала трохи більше ніж п’ять годин. Перед тим як заснути, я перевірила ще три варіанти маршруту, двічі перечитала договір і один раз

замислилася, чи доречно було б написати Щепанові щось не пов’язане з роботою.

На щастя, я не написала.

— Почнемо зі стежки, що веде на хребет, — повідомив він. — Потім спустимося старішою ділянкою дороги. Хочу, щоб ти порівняла обидва варіанти.

— А я хочу встановити правила, перш ніж ми знову почнемо сперечатися над мапою.

Він підняв брови.

— Ти підготувала регламент?

— Майже.

Я дістала нотатник. Він не сміявся, хоча я бачила, що йому дуже хотілося.

— По-перше, кожна пропозиція зміни повинна мати обґрунтування. По-друге, ми не вилучаємо ділянку лише тому, що вона комусь не подобається. По-третє, інформацію, важливу для проєкту, повідомляємо одне одному відразу.

— Звучить добре.

— І по-четверте, якщо хочемо говорити про особисте, робимо це поза офіційними домовленостями.

Тепер він справді усміхнувся.

— Останній пункт особливо цікавий.

— Чому?

— Бо я не знав, що ти плануєш розмови про особисте.

Я відчула, як під коміром куртки стає гаряче.

— Не планую. Хочу уникнути непорозумінь.

— Розумію.

— Щепане.

— Кає.

Він дивився на мене так спокійно, що я почала підозрювати: він чудово розуміє, що саме я намагаюся приховати.

— Можемо вже йти? — запитала я.

— Можемо.

Новий варіант виявився значно кращим, ніж я очікувала. Він пролягав пологим схилом, перетинав невелику галявину й з'єднувався з наявним маркованим туристичним шляхом. Тут не було захопливих панорам, які так люблять видавці путівників, але маршрут пропонував щось не менш цінне: природний ритм ходьби.

Щепан дозволив мені йти попереду. Коли ми доходили до роздоріж, він не показував автоматично правильного напрямку. Чекав, доки я перевірю маршрут, оціню місцевість і ухвалю рішення. Лише після цього висловлював свої зауваження.

За годину я почала розуміти, що він робить це свідомо.

— Тобі не обов'язково мене перевіряти, — сказала я.

Він зупинився.

— Я тебе не перевіряю.

— Учора ти знав відповідь на кожне запитання. А сьогодні раптом удаєш, що не знаєш, куди йти.

— Бо сьогодні ми перевіряємо, чи зможе знайти дорогу людина, яка не знає цієї місцевості.

Я здивовано подивилася на нього.

— Тобто я учасниця випробування?